

Presidentti Mauno Koiviston hautamuistomerkki ”Kartta”

Mauno Koiviston hautamuistomerkin työstämisestä

Presidentti Koiviston hautamuistomerkin kanssa alusta saakka oli selvää, että halusin noudattaa hautausmaan estetiikkaa ja perinteitä. Koiviston hautamuistomerkki on musta hautakivi, muodoltaan suorakulmio, jota halkovat kullatut uomat. Teokselle nimen antanut kuvio ei esitä mitään, oli se sitten kartta, josta voi halutessaan löytää järven ja siitä risteilevät joen uomat tai muistikuviin johdattelevaa polkujen verkostoa, se on tulkinnoille avoin, katsojalleen henkilökohtaisia merkityksiä ja muistikuvia heijasteleva.

Lähtökohtana teokselle on varhainen lapsuusmuistoni. Muistan istuneeni keittiössä ja selailleeni lehteä, jossa oli artikkeli Mauno Koivistosta halkaisemassa lenkkipolkunsa varrella ollutta suurta kiveä. Koivisto porasi siihen reikiä, jotta niihin valuva vesi jäätyisi talvella ja laajentuessaan halkaisisi kiven. Muistossa oli jotakin hyvin symbolista. Hitaasti ja rauhallisesti vaikka läpi kiven. Kultajuotoksen idea on korjata esine rikkoutumista korostaen, sitä ei yritetäkään saattaa ennalleen. Yksinkertaisuudessa ja häviävyydessä piilevässä kauneudessa on kyse muiston tärkeydestä. Korjaukset tekevät itse esineestä arvokkaamman kun sillä on historia.

Säröt ja halkeamat ehkä muistuttavat murtumista ja hajoamista, mutta kiven ja kullan peilimäinen taivasta ja katsojan omaa peilikuvaa heijasteleva pinta on kuin nurinpäin käännetty peili, jonka hajonneet kohdat, puuttuvat palaset ja taivasta peilaavat pinnat heijastelevat meille takaisin nykyhetkeä.

Nyt katson Koivistoa varsin erilaisesta perspektiivistä kuin lapsena. Koiviston aikakaudesta on sen verran aikaa, että tänään sitä voi jo tarkastella kokonaisuutena, pienen etäisyyden päästä. Koiviston virkakauden keskeisin saavutus oli Suomen kuljettaminen osaksi eurooppalaista yhteisöä. Olen halunnut heijastella tätä matkaa, luoda karttaa muistille kuljettavaksi. Koiviston aikana Berliinin muuri murtui ja Neuvostoliitto hajosi. Hänen aikanaan Suomi näki taloudellisen nousun ja tyrmäävän laman. Lopulta vastakohdat ja vaikeudet käännettiin voitoksi, mutta ne jättivät myös jälkensä meihin. Nämä uurteet ja halkeamat piirtävät meitä osana Eurooppaa yhä Koiviston aikakauden jälkeen.

Helsingissä 20.11.2018

Perttu Saksa

”Kartta” hautamuistomerkki on 250 cm leveä, 160 cm syvä ja 75 cm korkea. Sen materiaalina on Varpaisjärveltä louhittu musta diabaasi ja se painaa 9 000 kiloa.

Sivuseinät ja tausta koostuvat rikkoutuneista kivipinnoista, jotka on louhittu käsin lekalla työstämällä. Etuseinä ja kultaisia halkeamia sisältävä kansiosa on hiottu kiiltäväksi. Kiven kiiltävillä pinnoilla olevien halkeamien pohjamuodot ovat leveimmillään kaksi kämmentä leveitä ja kapeimmillaan pikkusormen levyisiä ja vaihtelevat tyynymäisistä laajemmista tasaiseksi hiotuista pinnoista kapeisiin ja karkeapohjaisiin uriin. Koiviston nimi ja vuosiluvut on kirjattu kiven etuseinään patinoimillani pronssikirjaimilla. Käsityön jäljet – kiviasaroiden iskut ja halkeamia peittävän kultauksen tehneen kultaajan hienovarainen työ näkyvät pinnoissa. Niiden kautta teokselle lopulta muodostuvat massiivisen kokonaisuuden rinnalle myös inhimilliset mittasuhteet.

Kiveä ovat olleet työstämässä Loimaan Kivi Oy ja Kultaus Snellman Oy. Loimaalla Mikko Rautio, Pauli mäkipää, Indrek Hitrov, Joni Piirainen, Henry Baran, Perttu Saksa ja Helsingissä kultaajat Raimo ja Mikko Snellman.